

Mavzu: Ta'lim sifatini oshirishda Axborot texnologiyalarining o'rni

Kuvatova Nozima Baxtiyorovna

Toshkent Iqtisodiyot va texnologiyalari universiteti v.b.dotsenti (Phd)
oripova1984@list.ru

Annotatsiya. Ushbu maqola Talim sifatini oshirish ko'p omillarni o'z ichiga oladi va turli strategiyalar orqali amalga oshiriladi. Axborot texnologiyalari ta'lim sifatini oshirishda juda katta ahamiyatga ega. Axborot texnologiyalari yordamida ta'lim sifatini oshirish nafaqat o'qitish va o'qish jarayonlarini samarali qilish, balki talabalar va o'qituvchilar uchun yangi imkoniyatlar yaratishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar. Axborot, ta'lim, texnologiyalar, virtual, tarmoqlar, darsliklar.

Ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalarni qo'llashga qiziqish va zamonaviy usullarni joriy etishga e'tibor kun sayin kuchaymoqda. Sababi, ilgari o'quv maqsadi yoshlarning tayyor bilimlarni o'zlashtirib, yodlab olishiga qaratilgan edi. Endi zamonaviy texnologiyalar ularni bilimni o'zi qidirib topishga, mustaqil xulosalar chiqarishga o'rgatmoqda. Shu bois, mamlakatimizda mavjud oliy ta'lim muassasalari negizida informatika va axborot texnologiyalarini chuqurlashtirib o'qitish uchun ko'plab universitetlar bosqichma-bosqich tashkil etilmoqda. Zamonaviy axborot texnologiyalari, ya'ni bugungi so'nggi axborot va kommunikatsiya texnologiyalari, hayotimizning har sohani hujjatlar, kommunikatsiya va ma'lumot almashishning muhim qismi bo'lgan texnologiyalardir. Bu internet, mobil qurilmalar, ijtimoiy tarmoqlar, ijtimoiy media, va boshqa texnologiyalarning o'z ichiga oladi.

Axborot texnologiyalari hozirgi dunyoda hayotimizning har sohasida katta o'rin egallab bo'rib, dunyoning o'zgarib ketishida katta ahamiyatga ega. Bu texnologiyalar hayotimizni osonlashtiradi, ishlarimizni tezlashtiradi va aloqalarni osonlashtiradi.

Axborot texnologiyalari, talabalarning o'zlariga mos ta'lim dasturlarini tanlashi va o'rganish jarayonini samarali qilishda yordam beradi. Virtual darsliklar, interaktiv o'quv dasturlar va onlayn ma'ruzalar o'quvchilarga ko'p xil ta'lim usullarini taqdim etadi.

Axborot texnologiyalari ta'limda

Axborot texnologiyalari ta'lim sohasida katta ahamiyatga ega. Ularni ta'limda qo'llash quyidagi afzalliklarni o'z ichiga oladi:

1. **O'quvchilarning samarali o'rganishi:** Virtual darsliklar, interaktiv o'quv dasturlar va online ma'ruzalar talabalarga samarali o'rganish imkoniyatlarini beradi. Ular talabalarning o'zlarining tempida va o'zlariga mos ta'lim rejalariga asoslangan o'rganishni ta'minlaydi.

2. **Mustaqil o'rganish:** Online darslar va dasturlar talabalarga o'z vaqtlarida, o'z joylarida o'rganish imkoniyatini beradi. Bu ularga o'z o'rganish jarayonlarini boshqarishda erkinlik beradi va mustaqil o'rganishni rag'batlantiradi.

3. **Mavqey olish:** Virtual muloqotlar, vebinarlar va onlayn darslar talabalarga global mavqeylarda o'zlashtirilgan ta'limga qatnashish imkoniyatini beradi. Bu ularga har xil mamlakatlardan o'qituvchilar va talabalar bilan bog'lanish va tajribalar almashish imkoniyatini ochadi.

4. **Har xil ta'lim vositalari:** Axborot texnologiyalari ko'plab formatlardagi ta'lim vositalarini shu jumladan, darsliklar, video darslar, interaktiv dasturlar, virtual realitet o'quv dasturlari va qo'shimcha ilovalarni taqdim etadi. Bu talabalarga har xil ta'lim tajribalarini tajriba qilish imkoniyatini beradi.

5. **Taqdimot va baholash:** Axborot texnologiyalari o'qituvchilar uchun ta'lim materiallarini taqdim qilish, vazifalar berish va o'quv natijalarini baholashni osonlashtiradi. Bu talabalar uchun vaqt va energiyani tejashga yordam beradi va ta'lim jarayonini nazorat qilishga imkoniyat yaratadi. Axborot texnologiyalari ta'limda samarali va innovatsion usullarni taqdim etadi va talabalarni motivatsiyalab, o'rganish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Bu jarayon ta'lim sifatini oshirish va talabalar uchun qiziqarli va yaxshi tajriba olishlarini ta'minlaydi. Axborot texnologiyalari ta'lim sifatini oshirishda katta ahamiyatga ega bo'lgan vosita. Ularning o'zgartiruvchan va innovatsion xususiyatlari o'quv jarayonini yanada samarali va motivatsionli qilishda muhim rol o'ynaydi. Quyidagi muhim yo'nalishlarda axborot texnologiyalari ta'limda o'rin oladi:

1. **Individuallashtirish:** Virtual darsliklar, interaktiv dasturlar va ma'ruzalar talabalarning o'zlarini individual darajada tushunishiga va o'rganishiga yordam

beradi. Bu har bir talaba uchun maxsus ta'lim rejalarini yaratish va taqdim etish imkoniyatini beradi.

2. **O'quv dasturlarining integratsiyasi:** O'quv dasturlari va ilovalar (masalan, Learning Management Systems) o'rganishni boshqarish va boshqarishda o'qituvchilarga va talabalarga o'rganishni yaxshi tashkil etish imkoniyatini beradi.

3. **Tajribani oshirish:** Virtual realitet va aumental realitet texnologiyalari, talabalarga interaktiv va amaliy tajribani taqdim etish orqali o'rganishni oshirish imkoniyatini beradi.

4. **Ma'lumotlar olish va tahlil qilish:** Big Data va analitika, ta'limda talabalar va o'qituvchilarning o'zlashtirilgan ma'lumotlarini olish va tahlil qilish orqali o'rganish jarayonini yaxshilash imkoniyatini beradi.

Axborot texnologiyalari ta'limda o'rganishni yanada samarali va qiziqarli qilish, shuningdek, talabalar va o'qituvchilar o'rtasidagi aloqani kuchaytirishga yordam beradi. Bu jarayon talabalarning motivatsiyasini oshirish va ta'lim natijalarini yaxshilashda katta ahamiyatga ega.

Xulosa

Xulosa qilib aytganga, bugungi kunda o'qitish sifatini oshirish o'qituvchidan bilim va malakalarni talab qilmoqda. Bugungi kunda talabalar ham zamonaviy texnologiyalar bo'yicha ma'lum darajada bilimga ega. Talabalar AKT asoslarini o'qituvchidan bilim olishi bilan birga atrof-muhit haqidagi bilimlarni ham o'zlashtirgani lozim o'ylayman. Shu sababli, bugungi kunda o'qituvchilarning AKT va innovatsion texnologik ko'nikmalarini doimiy ravishda oshirish zarurati paydo bo'lmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini o'quv jarayoniga joriy etishdan maqsad talabalarni zamonaviy axborot va texnologiyalar bilan yaqindan tanishtirish, bu boradagi savodxonligini oshirish, eng muhimi, ushbu ma'lumotlardan foydalanish malakasini oshirishdan iborat. AKT imkoniyatlarini joriy etish zamonaviy ta'lim jarayonining samaradorligi oshiradi. Talabalarning dunyoqarashini kengaytirish muhimligini ta'kidlar ekanmiz, ulardan foydalanish qoidalarini ham unutmasligimiz kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro`yxati

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. 2020 yil 23 sentabr. – Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 24.09.2020 й., 03/20/637/1313-son.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Farmoni. // <https://lex.uz/ru/docs/5841063>.
3. Alkarov E.M. Axborot kommunikatsiya texnologiyalari asosida pedagog kadrlar uzluksiz kasbiy rivojlanishini boshqarish samaradorligini oshirish. (PhD)... diss. – Toshkent, 2021. – 140 b.
4. Bo'tayeva S.X. Korxonalarida raqamli texnologiyalardan foydalanishning xususiyatlari/ maqola.-2024.- 6b.
5. Tursunaliyeva N.T. Raqamli jamiyatda mutaxassislik fanlarini o'qitishning zamonaviy yondashuvlari/ maqola.-2024.- 5b